

Dosarul nr. 2ra-2142/18

Prima instanță: Jud. Chișinău, sediul Centru (I. Chirtoaca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, V. Cotorobai, A. Panov)

Î N C H E I E R E

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul:

judecătorii:

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Simion Panteleiciuc împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcția anterior deținută și încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 12 aprilie 2016 Simion Panteleiciuc, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la anularea ordinului, restabilirea în funcția anterior deținută și încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 25 martie 2016 Serviciul Vamal a emis ordinul de sancționare disciplinară nr. 318-p în privința sa, cu sancțiunea – eliberare din serviciu.

A menționat că, la baza anchetei de serviciu a stat acțiunile sale, care în procesul de efectuare a controlului fizic a mijlocului de transport de model „Ford Tranzit” cu numărul de înmatriculare RZAI 168, nu a utilizat metodele și tehnicile disponibile în cadrul postului vamal, nu a depus efortul maxim și nu a aplicat pe deplin mecanismele de analiza de risc, nu a dat dovadă de implicare deplină și suficientă în efectuarea controlului, nu a îndeplinit sarcinile de serviciu cu conștiinciozitate și responsabilitate.

Simion Panteleiciuc a specificat că, de fapt la momentul trecerii mijlocului de transport „Ford Tranzit” nu era el responsabil de tură ci Andronic, la indicația căruia și a dat liberul în vamă.

În continuare a explicat că, ordinul de eliberare din funcție a fost emis cu grave încălcări și acesta nu reflectă o analiză corectă a faptului și a legislației în vigoare. Mai mult, Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu a argumentat motivul aplicării sancțiunii disciplinare – eliberare din serviciu, fiind posibilă aplicarea altor sancțiuni disciplinare în privința reclamantului.

A mai adăugat că, ordinul de sancționare nu reflectă nici termenul și nici organul în care sancțiunea administrativă poate fi contestată.

Simion Panteleiciuc a solicitat anularea ordinului Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 318-p din 25 martie 2016, restabilirea în funcția anterior deținută și încasarea salariului mediu/lunar pentru perioada absenței forțate de la serviciu.

Prin hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de către Simion Panteleiciuc a fost admisă. S-a anulat ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 318-p din 25 martie 2016, cu privire la sancționarea lui Simion Panteleiciuc. S-a obligat Serviciul Vamal al Republicii Moldova să-l restabilească pe Simion Panteleiciuc, în funcția anterior deținută. S-a încasat de la Serviciul Vamal al Republicii Moldova, salariul mediu lunar pentru perioada lipsei forțate de la serviciu, de la 25 martie 2016 până la 25 iulie 2017.

Prin decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 25 iulie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 10 august 2018, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, întrucât nu a recepționat decizia contestată, la 26 iunie 2018 s-a adresat Curții de Apel Chișinău cu o solicitare în acest sens. Însă, prin răspunsul instanței de apel parvenit la data de 5 iulie 2018 i s-a comunicat despre faptul că, materialele cauzei civile au fost remise în prima instanță. Astfel, în urma adresării în instanța de fond a luat cunoștință cu decizia instanței de apel la data de 16 iulie 2018, motiv din care consideră prezentul recurs declarat în termen.

A mai menționat că, decizia instanței de apel este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată din următoarele considerente. La adoptarea soluției, instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat normele de drept material. Concluziile expuse în hotărâri sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei. De asemenea, instanțele de judecată nu s-au expus asupra tuturor argumentelor invocate de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova în susținerea poziției sale. Astfel, fiind apreciate arbitrar probele prezentate și fără a fi efectuată o cercetare multiaspectuală a acestora.

În drept, recurentul și-a întemeiat cererea de recurs în baza dispozițiilor art. 277-278, 429-434 și art. 445 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă.

A solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

La 19 septembrie 2018, în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Serviciului Vamal al Republicii Moldova, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Prin referința depusă la data de 2 noiembrie 2018 Simion Panteleiciuc reprezentat de avocatul Vadim Nazarciuc a solicitat respingerea recursului declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, este inadmisibilă, din considerentele ce urmează.

Art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, statuează că, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Completul notează că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În condițiile date, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Referitor la primul aspect, instanța de recurs subliniază că, dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, inter alia, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

Ab initio, judecătorul raportor a verificat dacă actul de dispoziție poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta este depusă în termen și dacă nu a fost examinată anterior. La fel, s-a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în mod legal.

Conform art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit.

Obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 25 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Din materialele cauzei rezultă că, cererea dată anterior nu a fost examinată.

Completul de judecată notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 23 octombrie 1996, parag. 40, *Tricard vs Franța*, 10 iulie 2001, parag. 29, 33, *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, parag. 37, *Marc Brauer*, citată mai sus, parag. 34).

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Tricard*, *ibidem*, parag. 29, *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, parag. 16, *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

Astfel, după cum denotă actele cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău contestată cu recurs de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a fost emisă și pronunțată la 25 ianuarie 2018, în prezența reprezentantului recurentului, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței instanței de apel (f.d.206-207).

Iar, decizia integrală a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților, inclusiv și pe poșta electronică a recurentului (yama@customs.gov.md) la data de 16 februarie 2018, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.214).

Totodată, conform art. 100 alin. (1), coroborat cu prevederile art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, se menționează că, comunicarea eficientă a hotărârii judecătorești, prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act, poate fi considerată publicarea acesteia pe pagina web a instanței judecătorești.

La acest segment, Colegiul precizează că, la 12 martie 2018, documentul cu decizia din 25 ianuarie 2018 a fost publicat pe pagina web „Portalul instanțelor naționale de judecată” (a se vedea pagina web a Curții de Apel Chișinău, la rubrica hotărâri - https://cac.instante.justice.md/ro/hot?solr_document=&solr_document_2=&DenumireDosar=panteleiciuc&Tematica=&solr_document_3=All, accesată la 29 noiembrie 2018, ora 14.53min.).

Cât privește plasarea hotărârilor judecătorești pe pagina web sus - menționată, instanța de recurs reține că, această modalitate este prevăzută expres în punctele 7 – 8 din Regulamentul privind modul de publicare a hotărârilor judecătorești pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, aprobat prin hotărârea nr. 658/30 din 10 octombrie 2017 a Consiliului Superior al Magistraturii.

Conform acestor puncte, scopul existenței portalului național al instanțelor de judecată îl constituie susținerea unui mediu informațional virtual și accesibil pentru cetățeni. Informațiile publicate pe portalul național al instanțelor de judecată și pe pagina web a Curții Supreme de Justiție includ lista cauzelor fixate pentru judecare, hotărârile instanței de judecată, citațiile în fața instanței și alte informații relevante pentru justițiabili.

Regulamentul respectiv a intrat în vigoare la 24 noiembrie 2017 și a fost mediatizat pe larg, din motivul reintroducerii posibilității justițiabililor căutării hotărârii judecătorești după numele părților pe dosar.

În plus, conform punctului 17 din același Regulament, hotărârile judecătorești, pronunțate de judecătorii și de curțile de apel, sunt transferate din Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor pe portalul unic al instanțelor de judecată, în regim real.

Totuși instanța de recurs evidențiază că, orice risc de eșec tehnic în transmiterea documentelor prin această metodă, care este demonstrată, ar trebui să fie suportat de autoritatea care a efectuat acțiuni de acest gen.

Sub acest aspect, completul de judecată constată că, nu există dubii cu privire la momentul plasării deciziei din 25 ianuarie 2018 pe pagina web sus – citată și veridicității informației prezentate mai sus.

În continuare, din lecturarea cererii de recurs, rezultă că recurentul a luat cunoștință cu decizia instanței de apel în rezultatul adresării în instanța de fond abia la data de 16 iulie 2018, fiind anexată cererea nr. 28/11-10766 din 12 iulie 2018 (f.d.225).

Alegație ce de fapt nu poate fi reținută de către completul de judecată, or, cele invocate de către recurent au fost făcute „pro causa”, în scopul motivării omiterii termenului de prescripție.

Mai mult, materialele cauzei atestă cu certitudine că, la 27 martie 2018(după recepționarea dosarului civil) Judecătoria Chișinău, sediul Centru a expediat Serviciului Vamal al Republicii Moldova copia hotărârii și a deciziei întru executarea acestora, fiind recepționate de către ultimul conform avizului de recepție/livrare la data de 13 aprilie 2018 (f.d.216-217).

În condițiile date, completul precizează că, termenul de declarare a recursului a început să curgă din 14 aprilie 2018 și a expirat la 14 iunie 2018.

Contrar celor enunțate, recursul Serviciului Vamal al Republicii Moldova a fost înregistrat în greșea Curții Supreme de Justiție la 10 august 2018, adică cu depășirea termenului stabilit și fără o solicitare de a fi repus în termen.

În conformitate cu art. 10 alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Dat fiind că, recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 din Codul de procedură civilă, care este de decădere și nu poate fi restabilit, acesta în temeiul art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă se consideră inadmisibil.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Contrar acestor prevederi legale, Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

În hotărârea Ponomaryov vs. Ucraina 3236/03 din 3 aprilie 2008, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie foarte

convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

În conformitate cu art. 10 alin. (3) Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În favoarea concluziei enunțate se invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care consacră unul din principiile fundamentale ale preeminenței dreptului, securitatea raporturilor juridice (a se vedea hotărârea Pîrnău și alții vs. Moldova din 31 ianuarie 2012).

Astfel, din motivele menționate și având în vedere că Serviciul Vamal al Republicii Moldova a declarat recurs în afara termenului de 2 luni care este de decădere și nu poate fi restabilit, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, 433 lit. b), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

judecătorii

Valeriu Doagă

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu